

VERSIO 22-4-2022

Toimintaohjeet Eldis 22 -leirillä seksuaalirikosepäilyn käsittelyyn

Seksuaalirikokset tutkii aina poliisi

Jos on syytä epäillä seksuaalirikosta, leirillä ei käynnistetä tavanomaista käsittelyprosessia. Leirillä tai leiriprojektissa itsenäisesti tehty lisäselvittely voi haitata myöhemmin alkavaa rikostutkintaa. Rikosta epäillessä on rikoksen tutkiminen jätettävä aina poliisille.

Seksuaalirikokset on määritelty [rikoslain 20 luvussa](#). Ollessasi epävarma siitä, onko syytä epäillä seksuaalirikosta, konsultoi aina poliisia tai kysy neuvoa asiantuntijalta tai leirin turva-aikuisilta. Informoi asiasta aina leirin turva-aikuisia. Voit kysyä neuvoa kertomatta uhrin nimeä.

- Poliisi
- Helsingin poliisin seksuaalirikosjaos: seksuaalirikokset.helsinki@poliisi.fi
- Rikosuhripäivystys: <https://www.riku.fi/fi/yhteystiedot/>
- Et ole yksin-palvelu: www.etoleyksin.fi

Seksuaalirikoksen uhrin kohtaaminen

Jos lapsi tai nuori kertoo sinulle joutuneensa seksuaalirikoksen uhriksi, kuuntele rauhallisesti, usko hänen kertomaansa ja kiitä häntä luottamuksesta. Kerro, ettei tapahtunut ole hänen syytään. Älä johdattele tai painosta häntä kertomaan lisää. Voit kysyä esimerkiksi "Mitä sitten tapahtui?" tai "kerrotko siitä lisää?". Pysy neutraalina ja kirjaa lapsen tai nuoren kertoma ylös käyttäen samoja ilmauksia kuin hän käytti. Kerro lapselle, mitä seuraavaksi tapahtuu, kuten että velvollisuutesi on ilmoittaa asiasta eteenpäin. Älä altista lasta aikuisten selvittelyille asiasta. Pidä huoli, että tieto tapahtuneesta saavuttaa lapsen huoltajan. Jos tilanne on akuutti, soita hätänumeroon 112.

Vaikka et kuulisi seksuaalirikoksesta suoraan uhrilta, epäily voi herätä myös toisen osapuolen kertomuksesta tai muusta arveluttavasta käytöksestä. Kysy asiasta suoraan uhrilta, jos mahdollista.

Rikosilmoitus

Kun teet rikosilmoituksen, poliisi harkitsee, onko syytä epäillä rikosta, ja tarvittaessa käynnistää esitutkinnan.

Rikosilmoituksen voi tehdä kuka vain, mutta parasta olisi, jos rikosilmoituksen tekee henkilö, jolle alaikäinen uhri on kertonut rikoksesta. Jos uhri on täysi-ikäinen ja kieltää rikosilmoituksen teon, on tätä toivetta kunnioitettava, vaikka hän olisi ollut tapahtuma-aikaan alaikäinen.

VERSIO 22-4-2022

Sinulla on aina velvollisuus tehdä rikosilmoitus, jos epäilet, että henkilö suunnittelee mm. raiskausta, törkeää raiskausta tai törkeää lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä ([RL 15:10](#)).

Ilmoittaja ei saa rikostutkinnan etenemisestä tietoja. Myöskään tutkimatta jättämisestä ei saa päätöstä. Tietoja saa vain asianomistaja.

Hyvin vähäisin tiedoin tehdyt ilmoitukset eivät välttämättä etene esitutkintaan. Hyvä nyrkkisääntö on, että jos uhri on tiedossa, rikosilmoitukseen on tarpeeksi tietoja. Tekijää ei tarvitse olla yksilöitynä.

Lastensuojeluilmoitus

Jos epäilet ala-ikäiseen kohdistuvaa seksuaalirikosta, on tilanteesta suositeltavaa tehdä myös lastensuojeluilmoitus. Kaikki voivat tehdä lastensuojelu- ja rikosilmoituksen.

Lastensuojeluilmoitus tehdään lapsen asuinkunnan sosiaalitoimeen. Kiireellisissä tapauksissa ilmoitus voidaan tehdä hätäkeskukseen tai sosiaalipäivystykseen. Yksityishenkilö pystyy tekemään ilmoituksen anonyyminä, mutta viranomaisen on aina ilmoitettava nimensä ilmoitusta tehdessään. Voit ottaa yhteyttä oman alueen päivystävään lastensuojelun sosiaalityöntekijään ja kysyä neuvoa.

Älä kerro keskeneräisestä tutkimuksesta eteenpäin, mutta puutu epäasialliseen käytökseen. Leiriorganisaatio voi kertoa rikostutkinnasta siinä vaiheessa, kun syyte on nostettu eli kun asia on tullut julkiseksi.

Jos epäasiallisesta käytöksestä viestitään ulospäin esimerkiksi vanhemmille tai palokunnalle, ei saa puhua rikosilmoituksesta tai poliisitutkinnasta, vaan pysyttävä pelkissä faktoissa. Epäasialliseen käytökseen tulee puuttua, mutta ei leimata rikoksesta, jos syytettä ei ole nostettu. Toisen kunniaan loukkaavan tiedon levittämisestä voi joutua vastuuseen.

Esimerkiksi, jos palokunnassa/ leirillä toiminutta ohjaajaa epäillään lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä, ei tästä saa kertoa eteenpäin, ennen kuin syyte on nostettu. Palokunnan/ leiriorganisaation tulee kuitenkin toimia omien sääntöjen mukaisesti ja noudattaa omaa kurinpidollista prosessia.

Tahoja, jonne nuoren voi ohjata:

- koulupsykologi
- koulukuraattori
- kunnalliset terveystalvelut/terveyskeskus
- Tyttöjen tai Poikien talon palvelut

VERSIO 22-4-2022

- erilaiset puhelin ja chat palvelut kuten, Et ole yksin-palvelu, Suomen mielenterveysseuran kriisipuhelin ja Nuorten Exit

Hae lisää tukea ja neuvoja

Leirin turva-aikuisilta tai leirin johdolta.

Rikosuhripäivystys: <https://www.riku.fi/fi/etusivu/>

Et ole yksin-palvelu: <https://etoleyksin.fi/>

Olympiakomitean Lupa puuttua, lupa välittää opas

Lähteet:

<https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja>

Eikö se kuulu kenellekään? Rohkene kohdata seksuaalisesti kaltoinkohdeltu nuori. Väestöliiton julkaisut 2009.

Konsultaatiokeskustelut Helsingin poliisin ja syyttäjien kanssa.